

Protocol huisbezoeken werk en inkomen gemeente Doetinchem 2013 (Wet huisbezoeken 2013)

1. Dit protocol toont hoe werk en inkomen omgaat met huisbezoeken

De 'Wet huisbezoeken'¹ geldt vanaf 1 januari 2013. Deze wet is van toepassing op de Wwb, de loaw en de loaz². Een van de gevolgen van deze wet is dat de gemeente een protocol huisbezoeken moet opstellen. In dit protocol wordt beschreven hoe de afdeling werk en inkomen omgaat met het afleggen van huisbezoeken.

2. Er zijn drie soorten huisbezoeken

De afdeling werk en inkomen kan drie soorten huisbezoeken afleggen. Het gaat om dienstverlenende huisbezoeken (2.1), huisbezoeken bij een vermoeden van fraude (2.2) en huisbezoeken bij onduidelijkheid van de woon- en leefsituatie (2.3).

2.1 Dienstverlenend huisbezoek

De afdeling werk en inkomen kan bij u op huisbezoek gaan uit dienstverlenend oogpunt. Bijvoorbeeld als u gezondheidsproblemen heeft die u verhinderen de gemeente te bezoeken. Dit huisbezoek kan dan ook plaatsvinden op uw eigen verzoek. Daarnaast kan de afdeling werk en inkomen u ook actief aanbieden bij u op dienstverlenend huisbezoek te komen. Bijvoorbeeld als er signalen zijn dat u armoedeproblemen heeft. Dit soort huisbezoeken dient dus niet ter controle, maar is een stuk maatwerk van de dienstverlening.

2.2 Huisbezoek bij vermoeden van fraude

Een tweede soort huisbezoeken die de afdeling werk en inkomen kan afleggen is het huisbezoek bij een vermoeden van fraude. Als de afdeling werk en inkomen vermoedt dat u onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt kunnen medewerkers ter controle een huisbezoek afleggen.

U bent verplicht mee te werken aan het onderzoek. Deze meewerkplicht houdt *niet* in dat u medewerkers van de afdeling werk en inkomen binnen *moet* laten: ook in dit geval kunt u het huisbezoek weigeren. Dit kan echter wel gevolgen hebben voor uw recht op bijstand. Het recht op bijstand kan zo namelijk niet worden vastgesteld. Dit betekent dat een bijstandsaanvraag moet worden afgewezen en een lopende uitkering moet worden beëindigd. Door mee te werken aan het huisbezoek kunt u als het goed is het vermoeden van fraude wegnemen.

2.3 Huisbezoek bij onduidelijkheid woon- en leefsituatie

Het derde soort huisbezoek is het huisbezoek om te controleren of de lopende uitkering terecht wordt verstrekt. Er is in dit geval geen vermoeden van fraude. Wel is er onduidelijkheid over uw woon- en leefsituatie. Door dit huisbezoek kunt u de onduidelijkheid wegnemen en aantonen dat de door u verstrekte gegevens correct zijn. Het gaat hier om onduidelijkheid in de volgende drie gevallen:

- Of u inderdaad een alleenstaande (ouder) bent;
- Of u inderdaad echt woont op het aangegeven adres;
- Of u inderdaad uw kosten van levensonderhoud niet kan delen met een ander.

Verschillende signalen die binnen komen bij werk en inkomen kunnen onduidelijkheid geven over uw woon- en leefsituatie. Het gaat dan bijvoorbeeld om signalen van de Belastingdienst, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) en de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

---

¹ Officieel de 'Wet houdende een regeling in de sociale zekerheid van de rechtgevolgen van het niet aantonen van de leefsituatie na het aanbod van een huisbezoek'.

² Wet werk en bijstand, Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.

Ook in dit geval bent u niet *verplicht* om mee te werken aan het huisbezoek. U hoeft medewerkers van werk en inkomen niet binnen te laten. Door de 'Wet huisbezoeken' heeft het weigeren van dit huisbezoek echter wel gevolgen voor uw uitkering. Deze gevolgen staan in de tabel.

Onduidelijkheid leefsituatie	Gevolg weigeren huisbezoek
Onduidelijkheid of u inderdaad alleenstaande (ouder) bent.	De uitkering wordt verlaagd naar de helft van de gehuwdennorm zonder verdere toeslag. Als u een ontheffing had van de arbeidsplicht in verband met een jong kind wordt deze ingetrokken.
Onduidelijkheid of u inderdaad echt woont op het door u opgegeven adres.	De uitkering wordt eerst opgeschort. U krijgt het verzoek op korte termijn alsnog op andere wijze aan te tonen dat u daadwerkelijk op het opgegeven adres woont. Als u dit vervolgens niet doet wordt de uitkering ingetrokken vanaf de datum van opschorting.
Onduidelijkheid of u inderdaad uw kosten van levensonderhoud niet kan delen met een ander.	De uitkering wordt verlaagd volgens artikel 26 Wwb en de Toeslagenverordening. Dit geldt voor zowel de alleenstaande en de alleenstaande ouder als voor het gezin.

3. Omdat huisbezoeken aan uw persoonlijke levenssfeer raken, zijn er regels

Dit protocol huisbezoeken verandert niets aan uw inlichtingenplicht. U bent verplicht zelf direct alles te melden dat van invloed kan zijn op uw recht op bijstand en het vinden van een baan.³ De wet geeft daarnaast aan dat huisbezoeken nodig kunnen zijn om te controleren of uitkeringen inderdaad terecht worden verstrekt. Als een huisbezoek nodig is om uw recht op bijstand vast te stellen is dit huisbezoek een redelijk controlemiddel.⁴

Echter, bij een huisbezoek komen medewerkers binnen in uw huis. Dit raakt natuurlijk aan uw persoonlijke levenssfeer. De afdeling werk en inkomen heeft hier begrip voor. Er zijn dan ook verschillende regels over het afleggen van huisbezoeken waar medewerkers zich aan houden.⁵ Hoewel huisbezoeken nou eenmaal vaak een controle zijn, zullen medewerkers zich bij alle huisbezoeken zorgvuldig en dienstverlenend opstellen. Medewerkers houden daarbij ook altijd oog voor maatwerk.

3.1 Als een minder ingrijpend controlemiddel mogelijk is, wordt er geen huisbezoek afgelegd

Als er duidelijkheid kan worden verkregen over uw situatie door een minder ingrijpend middel dan een huisbezoek, dan moet eerst dit minder ingrijpende middel worden gebruikt.⁶ De afdeling werk en inkomen zal dus eerst de gegevens in de systemen bekijken en u vragen om gegevens te verstrekken die zekerheid geven.

Bij het derde soort huisbezoeken kunt u overigens ook proberen op een andere wijze dan door medewerking aan een huisbezoek de onduidelijkheid over uw leefsituatie weg te nemen. De bewijslast blijft ook in dit geval bij u liggen. U kunt hierover dan het best overleg plegen met uw consulent.

3.2 Medewerkers die bij u op huisbezoek komen legitimeren zich

Medewerkers van de afdeling werk en inkomen die u aanbieden een huisbezoek af te leggen moeten zich altijd legitimeren. Dit doen zij door een pas te laten zien met daarop hun pasfoto, naam en functie, het logo van gemeente Doetinchem en een stempel van het college van burgemeester en wethouders. Zij zijn allen bevoegd om huisbezoeken af te leggen.

³ Deze laatste verplichting gaat over uw 'arbeidsinschakeling'. Die plicht is breder dan het vinden van een baan.

⁴ Dit is de regel van proportionaliteit: het middel moet in verhouding staan tot het doel.

⁵ Deze regels rondom privacy zijn te vinden in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, de Grondwet, de Algemene wet op het binnentreden, de Algemene wet bestuursrecht en jurisprudentie over het huisbezoek als controlemiddel.

⁶ Dit is de regel van subsidiariteit.

3.3 Medewerkers informeren u altijd over het doel en de reden van het huisbezoek

Medewerkers van de afdeling werk en inkomen moeten u altijd volledige en juiste informatie geven over de reden en het doel van het huisbezoek. Zij geven aan wat het doel van het huisbezoek is en om welk soort huisbezoek het gaat. Ook geven zij aan dat als u medewerking aan het huisbezoek weigert – u kunt altijd weigeren – welke gevolgen dit heeft. Medewerkers vragen u daarna een formulier te tekenen dat u instemt met het huisbezoek op basis van deze informatie.⁷

Overigens kunt u ook tijdens het huisbezoek altijd uw medewerking aan het huisbezoek intrekken. Ook in dit geval zullen de medewerkers u aangeven welke gevolgen het stoppen van het huisbezoek heeft. Er wordt u opnieuw gevraagd een formulier te tekenen, dit keer om te bevestigen dat u wilt dat het huisbezoek stopt. Hierna verlaten de medewerkers direct uw huis.

3.4 Bij dringende redenen kunnen medewerkers het huisbezoek uitstellen

Als u dringende redenen heeft voor het weigeren van een huisbezoek en u kunt dit aantonen, dan heeft deze weigering geen gevolgen voor uw uitkering. Van dringende redenen zal echter zelden sprake zijn. Het moet hier daadwerkelijk om heel dringende redenen gaan, zoals een zeer urgente medische behandeling. U dient direct aan te tonen dat er van dringende redenen sprake is.

3.5 Algemene regels bij huisbezoeken

- Meestal vindt een huisbezoek overdag plaats binnen kantooruren. Indien hier aanleiding toe is kan van deze uren worden afgeweken.
- Huisbezoeken worden door minimaal twee medewerkers samen afgelegd.
- Het gesprek over de leefsituatie wordt bij voorkeur niet bij de voordeur van uw woning gevoerd, maar in uw woning. Dit vanwege uw privacy.
- Medewerkers vragen u bij weigering van het huisbezoek altijd om de reden hiervoor. Ook om eventueel te achterhalen of u voor deze weigering dringende redenen heeft.
- Rondleiding door uw woning is alleen toegestaan met uw toestemming en in uw aanwezigheid.
- U wordt verzocht bij het betreden van de verschillende woonruimten steeds voorop te lopen.
- Als medewerkers zaken willen bekijken wordt u verzocht de kasten en deuren zelf te openen.
- Medewerkers moeten tijdens het huisbezoek objectief en gedetailleerd waarnemen.
- Medewerkers stellen u alleen vragen die noodzakelijk zijn voor het vaststellen van het doel dat u voor het huisbezoek is meegedeeld.
- Het kan voorkomen dat medewerkers tijdens het huisbezoek zaken waarnemen die niet te maken hebben met het oorspronkelijke doel van het huisbezoek. In dat geval vragen zij opnieuw uw toestemming voor het huisbezoek, maar nu voor voortzetting met een ander doel.
- Medewerkers stellen zich tegenover u correct, zakelijk, respectvol, transparant en zorgvuldig op.
- Medewerkers leggen u na afloop van het huisbezoek de vervolprocedure uit.
- Medewerkers kunnen u eventueel voor een vervolgesprek uitnodigen.
- Medewerkers geven u na afloop van het huisbezoek de ruimte om vragen te stellen en vragen u of alles duidelijk is.
- Als op basis van het huisbezoek duidelijkheid is ontstaan over uw leefsituatie dan wordt u dit meegedeeld.
- Specifiek bij kamerbewoning: als u een kamer van een woning bewoont en de hoofdbewoner/verhuurder bezwaar heeft tegen het huisbezoek, dan wordt afgezien van het huisbezoek. Als door deze weigering niet kan worden vastgesteld dat de uitkering terecht wordt verstrekt, kan dit gevolgen hebben voor uw uitkering. Een door u gehuurde kamer mag alleen betreden worden in uw aanwezigheid en met uw toestemming.

---

⁷ Dit is de zogenaamde regel van ‘informed consent’, oftewel toestemming op basis van volledige informatie.